

Dr. sc. VIDOJE VUJIĆ, izvanredni profesor
Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija, Sveučilište u Rijeci

STVARANJE UGLEDA I KONCEPTA OPATIJSKOG TURIZMA

Opatija je tradicionalna turistička destinacija koja je svoju reputaciju stekla povoljnim geografskim položajem, blagom mediteranskom klimom i iznimnim zalaganjem turističkih djelatnika da raznovrsnim sadržajem unaprijede turističku ponudu i ugled Opatijske rivijere. Turizam Opatije bez sumnje ima divnu prošlost. Opatija je bila carski grad i prvo thalasso wenes lječilište u Europi. Niz godina bila je centar zabave i odmora u cjelogodišnjoj turističkoj sezoni. Bila je rasadnik ugostiteljskih i turističkih kadrova. Na taj je način postala okupljalište gostiju više platežne moći.

Ugled takve Opatije počeo se nekontrolirano narušavati. Opatija u zadnjih 15 godina, točnije od 1990. godine do danas konstantno narušava svoj prvobitan ugled. Njena ukupna turistička ponuda je u krizi. Postaje upitan stečeni ugled "prve dama hrvatskog turizma" i bogomdane destinacije u koju gosti hrle i stalno žele posjećivati. Značajan doprinos narušenom ugledu i negativnom promišljanju budućeg razvoja uočava se u:

- a) lošoj i kriminalnoj pretvorbi društvenih poduzeća,
- b) interesnim sukobima pojedinaca iz političkih i poduzetničkih lobija,
- c) negiranju načela održivog gospodarskog razvoja,
- d) neučinkovitom radu državne uprave i institucija društva,
- e) minornom ulaganju u inoviranje znanja turističkih i hotelskih djelatnika.

U svojoj 160 godišnjoj tradiciji opatijski turizam je naporom brojnih generacija i stručnih kadrova na različitim područjima djelovanja, iz dana u dan postajao sve poznatiji i perspektivniji, pa je iz tog razloga Opatijska rivijera i dalje interesantna kao turističko odredište Mediterana. Trenutnu krizu treba shvatiti kao izuzetnu priliku za projekciju ukupnih budućih turističkih postignuća.

U zadnje vrijeme o našem turizmu počeli smo previše skeptično promišljati. Previše kritiziramo i negativno govorimo o sebi i našoj budućnosti, dok nas drugi sa strane cijene više nego što to mi sami prakticiramo. Destrukcija, pasivnost, tromost i isticanje lošeg je nešto što je previše prisutno u Hrvatskom turizmu i ukupnim dnevno-političkim društvenim odnosima.

Kamo to vodi?

Stalne kritike bez prijedloga neće doprinijeti ugledu i turističkom boljitku opatijskog turizma. Ja nisam pesimist, činim se da je pesimizam karakteristika slabih ljudi, a optimizam pak nije za pametne ljude. Nazovimo to suzdržanim optimizmom. Mi moramo o hrvatskom, a posebice o opatijskom turizmu početi govoriti i isticati ono što je pozitivno. Trebamo više isticati pozitivne primjere i graditi poslovnu izvrsnost, ali biti svjesni da je put težak i da su potrebna velika zalaganja svih struktura društva - poduzetnika, menadžera, radnika, lokalne i regionalne uprave i samouprave.

Kako to postići?

Danas smo svjedoci nastajanja nove koncepcije i strategije razvoja. Akcent gospodarskog razvoja je pomaknut prema djelatnostima koje se temelje na ljudskim potencijalima, znanju, informacijama i novim tehnologijama. Turizam postaje globalan, dominantan i poželjan partner svakoj gospodarskoj djelatnosti. Radi toga svi resursi i gospodarske djelatnosti trebaju postati podrška novim oblicima turizma. Neće se nikakve pojave i promjene dogoditi odjednom, nego će itekako biti potrebno da sposobni i odgovorni ljudi prepoznaju jedni druge i da stvaranjem strateških saveza i zajedničkim snagama u ovom stanju i krizi u kojoj se trenutno nalazimo uspješno izvučemo i usmjerimo turistički brod.

Kad je brod u krizi odnosno jakoj oluji, da li je trenutak da se na brodu svađamo i pitamo gdje tko sjedi i kakav brod treba biti? To je bezumno. Kad je brod u opasnosti svi na brodu ujedinjuju snage da ga usmjere u mirnije vode. To je temeljni zadatak svih struktura u opatijskom turizmu i hrvatskom društvu. Brod u luku može dovesti skaladna posada koja zna tko je i zašto odgovoran, tko je suodgovoran, a tko informiran.

Izgradnja strateških saveza shvaća se kao koncept u razvoju svake turističke destinacije. Cilj je stvaranje mreže u kojoj poduzetnici, znanstvenici, političari, menadžeri, poticatelji gospodarstva i mnogi drugi zajedno rade za dobrobit turističke destinacije.

Pozitivna očekivanja u turizmu Hrvatska temelji na:

- ➔ stečenom ugledu i prirodnom okolišu turističke destinacije,
- ➔ poboljšanju kvalitete smještajnih i drugih segmenata turističke ponude,
- ➔ izgradnji prometne infrastrukture, posebice cestovne.

Uz naznačena očekivanja i prednosti neophodno je da turističke destinacije i gospodarske tvrtke započnu proces čvršćeg povezivanja i udruživanja sa svojim konkurentima mijenjajući i unapređujući svoje poslovne odnose. Mi ne živimo više u svijetu tržišnog gospodarstva nego kako je to lijepo rekao nobelovac Herbert Simon u svijetu svojevrsnog "**organizacijskog gospodarstva**." Na gospodarskoj sceni sve više izrastaju novi grozdovi i strateški savezi. Više nije dovoljno imati dobro poslovanje, potrebno je biti najbolji. Opatijski koncept gospodarskog razvoja je svake godine biti trend destinacija koja postiže bolje rezultate od konkurencije.

Što treba učiniti?

Novu koncepciju hrvatskog i opatijskog turizma osobno sažimam u sedam koraka:

1. Više investirati u ljudske potencijale i inoviranje znanja svih zaposlenika i građana u turističkoj destinaciji. Neophodno je kontinuirano obrazovati i licencirati postojeće i buduće kadrove za rad u nadzornim odborima tvrtki i potpuno depolitizirati, odnosno profesionalizirati članstvo u nadzornim odborima i upravnim vijećima svih gospodarskih subjekata.
2. Raspisati natječaj za izbor menadžera hotelskih - državnih tvrtki i izvršiti odabir i imenovanje na temelju njihovih ponuđenih planova i programa rada.
3. Primorsko goranska županija, gradovi, općine i njihova komunalna društva i ustanove, te turističke tvrtke na njenom području, trebaju zajednički formirati svoju regionalnu (turističku) banku.
4. Osnovati regionalnu agenciju za razvoj i posrnula poduzeća. Agencija bi mogla angažirati menadžere s iskustvom i na njih prenijeti sve ovlasti u izgradnji novih optimalnih odnosa rada i kapitala.
5. Umjesto krajnje liberalne politike i nekontroliranog tržišta treba uvesti planiranje na makro i mikro razini.
6. U svakoj turističkoj destinaciji poželjno je graditi duh zajedništva, poticanjem gospodarskih vertikalnih, horizontalnih i dijagonalnih mreža - strateških saveza. Vertikalni savezi grade se između kupca i dobavljača, jer dobavljači i drugi poslovni partneri sve više sudjeluju u kreiranju kvalitete turističke usluge. Horizontalni savezi uspostavljaju se između konkurenata u istoj, a dijagonalni savezi povezuju poduzeća između različitih djelatnosti.
7. Usvajati standarde i kodeks ponašanja u prostoru i poslovnim odnosima u svakoj turističkoj destinaciji.

Iskreno se nadam da će Opatija i u buduće biti prva dama Europskog i Mediteranskog turizma u koju će turisti dolaziti i ostvarivati svoje zadovoljstvo.